

UDC 623.93

SCOPUS CODE 2201

<https://doi.org/10.36073/1512-0996-2020-4-122-130>

სამხედრო-საინჟინრო მეცნიერების როლი ტოტალურ თავდაცვაში

ირაკლი ბუიშვილი სამოქალაქო და სამრეწველო მშენებლობის დეპარტამენტი, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, საქართველო, 0160, თბილისი, მ. კოსტავას 68^ბ
E-mail: ibuishvili@mod.gov.ge

რეცენზენტები:

ე. მეძმარიაშვილი, სტუ-ის სამშენებლო ფაკულტეტის პროფესორი, გენერალ-მაიორი

E-mail: e.medzmariashvili@gtu.ge

თ. შუბლაძე, ისტორიის მეცნიერებათა დოქტორი, გენერალ-მაიორი

E-mail: shubladze.tengiz@gmail.com

ანოტაცია. რეგიონში არსებული გეოპოლიტიკური მოვლენების ფონზე მნიშვნელოვანია საქართველოს დღევანდელი მდგომარეობა, ასევე 2008 წლის აგვისტოს ომის შემდგომ ოკუპირებულ რეგიონებში მოწინააღმდეგის მოქმედებები და დღევანდელი საფრთხეებისა და გამოწვევების ფონზე „ტოტალური თავდაცვის“ აუცილებლობა. სტატიაში ტოტალური თავდაცვის კომპონენტები წარმოდგენილია სქემის სახით. ტოტალური თავდაცვის ქართული მოდელი უნდა შედგებოდეს სამხედრო, სამოქალაქო და ინსტიტუციური თავდაცვის კომპონენტებისგან, რომლებიც დამოკიდებულია ეკონომიკურ და ფსიქოლოგიურ ფაქტორებზე.

ძირითადი ყურადღება გამახვილებულია სამხედრო თავდაცვის კომპონენტზე და მასში სამხედრო-საინჟინრო მეცნიერების როლზე.

სამხედრო თავდაცვის კომპონენტების განხილვისას ხაზგასმულია საქართველოს ტერიტორიების მომზადების პრიორიტეტები, სამხედრო და სამოქალაქო დანიშნულების ნაგებობების მომზადების აუცილებლობა, ასევე პირადი შემადგენლობისა და რეზერვის მომზადება.

საკვანძო სიტყვები: მომზადება ომისათვის; სამოქალაქო თავდაცვა; სამხედრო თავდაცვა; ტოტალური თავდაცვა; ჰიბრიდული ომი.

შესავალი

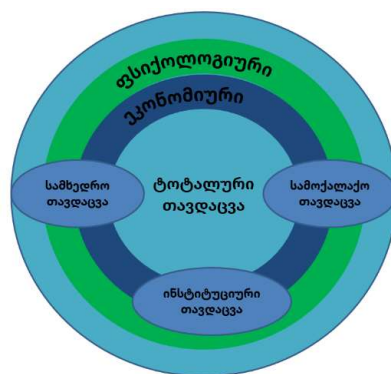
„ჯარი არ არის საკმარისი ქვეყნის დასაცავად,
მაგრამ თუ ქვეყანას ერი იცავს,
მაშინ ის უძლეველია“.
ნაპოლეონ ბონაპარტი

საქართველო ისტორიულად განსაკუთრებული გეოგრაფიული და გეოპოლიტიკური მდებარეობით გამოირჩევა და ამჟამად რეგიონში მიმდინარე რთული სამხედრო პოლიტიკური და გეოპოლიტიკური პროცესების ფონზე მნიშვნელოვანი საფრთხეებისა და გამოწვევების წინაშე დგას. 2008 წლის აგვისტოს სამხედრო აგრესიამ, რის შემდეგაც რუსეთის ფედერაციამ ოკუპირებულ ტერიტორიებზე განლაგა სამხედრო ინფრასტრუქტურა და შეიარაღება, მნიშვნელოვნად გააუარესა ქვეყნის უსაფრთხოება. რუსეთის ფედერაციის სამხედრო ნაწილებმა დაიკავა სტრატეგიული ადგილები ოკუპირებულ რეგიონებში, სადაც სისტემატურად ატარებენ სამხედრო წვრთნებს. მოწინააღმდეგე ასევე აქტიურად იყენებს „ჰიბრიდული ომის“¹ მეთოდებს, მათ შორის არის მუდმივი მცოცავი ოკუპაცია, გატაცება და, ზოგიერთ შემთხვევაში, ხალხის ლიკვიდაცია, მუდმივად მიმდინარეობს ინფორმაციული და ფსიქოლოგიური ოპერაციები. იმისათვის, რომ ქვეყანამ თავი გაართვას აგრესიას და ამ გამოწვევებს, საქართველოს თავდაცვის დაგეგმარება და-

ფუნქციონირება უნდა იყოს „ტოტალური თავდაცვის“² პრინციპებზე.

ძირითადი ნაწილი

ტოტალური თავდაცვა. დღეს მსოფლიოს მრავალი ქვეყნის თავდაცვა დაფუნქციონირებულია ტოტალური თავდაცვის პრინციპზე. მათი ზოგიერთი ელემენტი ერთმანეთისგან განსხვავდება, მაგრამ იდეა და ფუნდამენტი ერთი აქვთ. როგორც უკვე აღვნიშნეთ, საქართველომ რომ თავი გაართვას არსებულ საფრთხეებს და გამოწვევებს, ქვეყნის თავისებურებების და გეოგრაფიული მდებარეობის გათვალისწინებით, ტოტალური თავდაცვის სქემა უნდა მოიცავდეს სამხედრო, სამოქალაქო და ინსტიტუციური თავდაცვის ელემენტებს, რომლებიც დამოკიდებული იქნება ეკონომიკურ და ფსიქოლოგიურ ფაქტორებზე.

სურ. 1. ტოტალური თავდაცვის კომპონენტები

¹ ჰიბრიდული საფრთხეებია, როდესაც მოწინააღმდეგე ერთდროულად იყენებს კონვენციურ იარაღს, არალეგალური ტაქტიკის, ტერორიზმისა და კრიმინალური ქცევის შესაბამის კომბინაციას და საომარი მოქმედებების სივრცეს საკუთარი პოლიტიკური მიზნების მისაღწევად.

Hoffman F.G On Not-So-New warfare: Political Warfare vs Hybrid threats, 2014

² საქართველოს თავდაცვისა და უსაფრთხოების კონფერენციის დროს საქართველოში შევდეთის ელჩის, **ულრიკ ტიდესტრომის** განცხადებით ტოტალური თავდაცვა არის მზადება ომისათვის, რომელიც სამხედრო და სამოქალაქო ასპექტებს აერთიანებს.

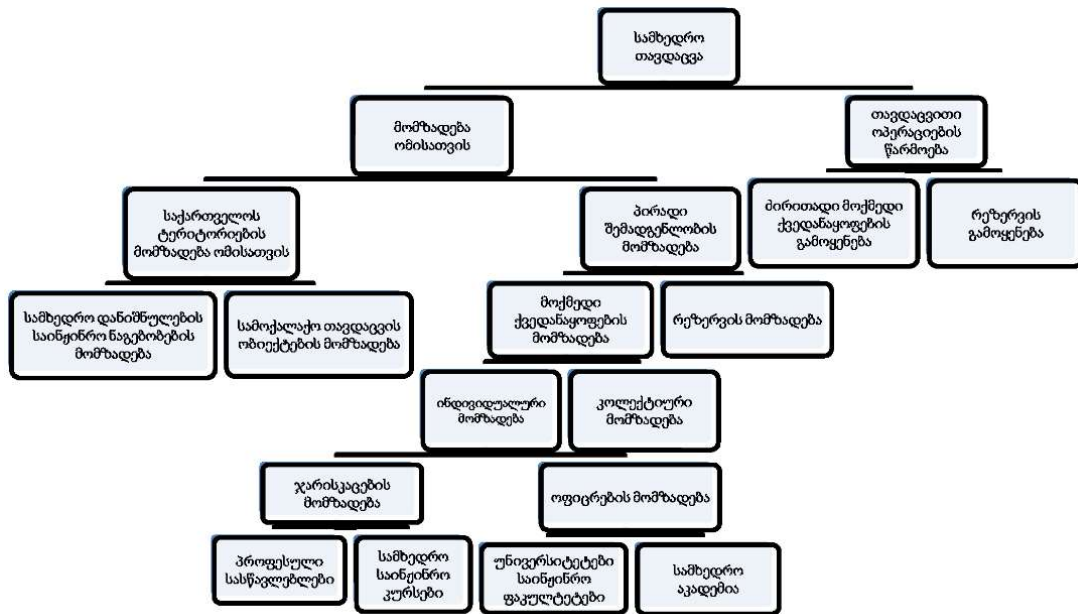
სამხედრო თავდაცვა. სამხედრო თავდაცვა ერთ-ერთი ძირითადი კომპონენტია ტოტალური თავდაცვის მოდელში, მაგრამ არა ერთადერთი თავდაცვის ძალები პირველები ერთვებიან ბრძოლაში აგრესიის წინაარმდეგ და უშუალოდ მონაწილეობენ საბრძოლო მოქმედებებში. იმისათვის, რომ სამხედროებმა წარმატებულად გაართვან თავი დასახულ ამოცანებს და შეასრულონ მათი უშუალო მოვალეობა ქვეყნის წინაშე, აუცილებელია წინასწარ განისაზღვროს ქვეყნის წინაშე არსებული ყველა სავარაუდო საფრთხე და გამოწვევა, ასევე თავდაცვის ძალების ამოცანა და მისი აღმშენებლობა/განვითარება მოხდეს ეტაპობრივად პრიორიტეტების მიხედვით ყველა შესაძლო საფრთხის საპასუხოდ.

სამხედრო თავდაცვა, როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ, არის მნიშვნელოვანი კომპონენტი და მოიცავს მრავალმხრივ ფართო ცნებებს სამხედრო ორგანი-

ზაციის ყველა სფეროში. შედგება სხვადასხვა კომპონენტისგან, რომელიც ერთიანობაში ქმნის ძლიერ სამხედრო ძალას და თითოეული კომპონენტი გარკვეულწილად უთიერთდამოკიდებულებაშია ტოტალური თავდაცვის სხვა ელემენტებთან და მოითხოვს მათ ეტაპობრივ ჩართულობას.

საინჟინრო მეცნიერება მნიშვნელოვან როლს ასრულებს სამხედრო თავდაცვის სფეროში. მისი სწორად დაგეგმვა და ჩართულობა ტოტალური თავდაცვის სქემაში გაზრდის ქვეყნის თავდაცვისუნარიანობას და გააძლიერებს სამოქალაქო თავდაცვას.

საინჟინრო და სამხედრო-საინჟინრო მეცნიერება ტოტალურ თავდაცვაში. მე-2 სურ-ზე გამოსახულია სამხედრო თავდაცვის კომპონენტები, რომელიც აუცილებელია ძლიერი სამხედრო თავდაცვის შესაქმნელად.

სურ. 2. სამხედრო თავდაცვა

მზადება ომისათვის გულისხმობს ქვეყნის სამხედრო შესაძლებლობებისა და რესურსების მომზადებას, იწყება საბრძოლო მოქმედებამდე დიდი ხნით ადრე და უწყვეტი პროცესია ქვეყნის განვითარების ყველა ეტაპზე, ასევე ტერიტორიის, პირადი შემადგენლობის მომზადებას და აღჭურვას. ქვეყნის ტერიტორიების მომზადება ომისათვის ხანგრძლივი პროცესია, სადაც გასათვალისწინებელია ქვეყნის რესურსის ერთიან სისტემაში მოქცევა და ინსტიტუციური თანამშრომლობა.

საქართველოს ტერიტორიების ომისათვის მომზადების პროცესში მნიშვნელოვან როლს ასრულებს სამხედრო საინჟინრო ქვედანაყოფები. სამხედრო საინჟინრო ქვედანაყოფების ერთ-ერთი ძირითადი ფუნქციაა ბრძოლისათვის მომზადება, საბრძოლო მოქმედებების დროს, საოპერაციო თეატრის ყველა მონაკვეთზე – როგორც ფრონტის ხაზზე, ისე ზურგში.

ქვეყნის ტერიტორიების საინჟინრო მომზადება ომისათვის. აქ ერთ-ერთი ძირითადი ფუნქცია არის საინჟინრო მომზადება როგორც სამხედრო, ისე სამხედრო-სამოქალაქო, სადაც ძალთა დაცვის საინჟინრო უზრუნველყოფას ერთ-ერთი მთავარი ადგილი უჭირავს. ქვეყნის წინასწარი მომზადება თავდაცვისთვის აუცილებელია, რათა თავდაცვის ძალებმა შეძლონ უფრო დიდი და ძლიერი მოწინააღმდეგის აგრესიის წინააღმდეგ აწარმოონ ეფექტური თავდაცვითი ბრძოლები. აუცილებელია წინასწარ განისაზღვროს საფრთხეები და მასზე საპასუხოდ მომზადდეს გეგმა, რომელიც მოიცავს ტერიტორიის მომზადებას როგორც სამხედრო დანიშნულების, ისე სამოქალაქო თავდაცვის ნაგებობებით. სამხედრო დანიშნულების ნაგებობების მომზადება

ძირითადად სამხედრო საინჟინრო ქვედანაყოფების ფუნქციაა, ასევე აუცილებელია ტერიტორიების მომზადება ქვეყნის ერთიან საინჟინრო კომპლექსურ სისტემაში. განვიხილოთ (სამხედროებთან ერთად) ტოტალური თავდაცვის სქემის ყველა კომპონენტი, რომელიც იქნება გამოყენებული კომპეტენციის ფარგლებში. აქ მაქსიმალურად უნდა იყოს გათვალისწინებული უწყებათაშორისი თანამშრომლობა, ინსტიტუციური თავდაცვის ელემენტები. ყველა სამშენებლო პროექტი, რომელსაც სახელმწიფო ახორციელებს (გზები ხიდები, გვირაბები), განსაკუთრებით საზღვრისპირა რეგიონებში, აუცილებელია შეთანხმებული იყოს სამხედროებთან და მშენებლობის დროს გაითვალისწინონ ელემენტები, რომელიც სამხედროებს საშუალებას მისცემს საომარი მოქმედებების დროს უმოკლეს დროში მოახდინონ მისი გამოყენება აგრესიის შესაჩერებლად.

სამხედრო დანიშნულების საინჟინრო ნაგებობების მომზადება. სამხედრო დანიშნულების ნაგებობების მომზადება შეიძლება დაიყოს ორ ეტაპად: საბრძოლო მოქმედებამდე, რომელიც გამოყენებული იქნება საბრძოლო მოქმედებების დროს და საბრძოლო მოქმედების დაწყების შემდეგ მომზადება, რომელიც გრძელდება საომარი მოქმედებების დროს და უწყვეტი პროცესია ე.წ. საველე ფორტიფიკაცია. სამხედრო დანიშნულების საინჟინრო ნაგებობების საბრძოლო მოქმედებამდე, მშვიდობიანობის დროს, მოწყობა ზრდის ქვედანაყოფების ეფექტურობას და ამცირებს მზადყოფნის დროს. საინჟინრო ნაგებობები არის როგორც სამხედრო დანიშნულების, ისე მრავალფუნქციური ხანგრძლივმოქმედი დანიშნულების ნაგებობები, რომე-

ლიც ამავდროულად შეიძლება იყოს სასოფლო-სამეურნეო. სარწყავი არხები საოპერაციო თეატრში¹ მოწყობილი იქნება მაქსიმალურად ფრონტალურად. წყალსაცავები და წყლის აუზები, საკომუნიკაციო ხაზები, საგზაო ინფრასტრუქტურა ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი კომპონენტია საოპერაციო თეატრის შედგენილობაში, რომელიც წარმოადგენს როგორც საკუთარი, ისე მოწინააღმდეგის გადაადგილების ძირითად საშუალებას, განსაკუთრებით მთიან რეგიონში. საგზაო ინფრასტრუქტურის დაზიანება მოწინააღმდეგეს არ მისცემს სწრაფი წინსვლის საშუალებას და მისგან მოითხოვს დამატებითი დროს და რესურსების ხარჯვას, ასევე საჭიროა გზების შენარჩუნება საკუთარი ქვედანაყოფების გადაადგილებისათვის. ქვეყანამ რომ აწარმოოს ხანგრძლივმოქმედი თავდაცვითი ომი, აუცილებელია რესურსების მარაგების შევსება და ომის დროს მისი შემოტანა და განაწილება საოპერაციო თეატრის ყველა მონაკვეთზე, რისთვისაც საჭიროა მომარაგების გზების მოწყობა და შენარჩუნება. დღეს, როდესაც აშკარაა სავარაუდო მოწინააღმდეგე და ქვეყანას შეუძლია განსაზღვროს, სად მიიღებს თავდაცვით ომს, ასევე სად გაივლის თავდაცვის ძირითადი ხაზი და სავარაუდოდ ცნობილია მოწინააღმდეგის გადაადგილების მიმართულება, შესაძლებელია განისაზღვროს და მოხდეს საჭირო მომარაგების გზების დაგეგმვა. მათი მომზადება და განვითარება

უნდა მოხდეს მშვიდობიანობის დროს. სწორედ მშვიდობიანობის დროს უნდა დაიგეგმოს და მომზადდეს საგზაო კომუნიკაციის ელემენტები, რომელიც ამოქმედდება საბრძოლო მოქმედებების დაწყების დროს. ამისათვის საჭიროა მოხდეს საკომუნიკაციო გზების სივრცითი დაგეგმარება.

სამოქალაქო თავდაცვის ობიექტების მომზადება. „საგანგებო სიტუაციების მართვა და სამოქალაქო თავდაცვა საერთო-სახელმწიფოებრივი სოციალური და თავდაცვითი ღონისძიებათა სისტემის შემადგენელი ნაწილია, რომელიც იგეგმება და ხორციელდება მშვიდობიანობისა და ომიანობის დროს მოსახლეობის დასაცავად“².

სამოქალაქო თავდაცვითი ობიექტები ძირითადად მზადდება მშვიდობიანობის დროს და აქვს მრავალფუნქციური დანიშნულება.

დღეს, როგორც ვიცით, შეწყვეტილია სამოქალაქო თავდაცვის სწავლება სკოლებში და შეიძლება ითქვას რომ არ არსებობს სამოქალაქო თავდაცვა, რისი შედეგიც მივიღეთ 2008 წლის საომარი მოქმედებების დროს.³ საომარი მოქმედებების დროს ქვეყნის მშვიდობიანი მოსახლეობის დაცვა სახელმწიფოსთვის მნიშვნელოვანი ამოცანაა. სამოქალაქო თავდაცვისთვის მომზადება გაცილებით ადრე იწყება და ქვეყნის ყოველი მოქალაქე წინასწარ უნდა იყოს ინფორმირებული საგანგებო მდგომარეობის დროს გასატარებელ პროცედურებზე.

¹ საოპერაციო თეატრი- ტერიტორია, სადაც უშუალოდ მიმდინარეობს სამხედრო ოპერაციები.

² ო.ლანჩავა, ა.ფრანგიშვილი, ნ.ბოჭორიშვილი (2011). სიცოცხლის უსაფრთხოება-საგანგებო სიტუაციების მართვა და სამოქალაქო თავდაცვა. თბილისი: გამომცემლობა „ტექნიკური უნივერსიტეტი“

³ 2008 წელს რუსეთის მიერ სამხედრო აგრესიის დროს დაიღუპა 224 და დაიჭრა 1186 სამოქალაქო პირი <https://idfi.ge/ge/information-about-war-between-russia-georgia-in-august-2008>

სამოქალაქო თავდაცვასთვის აუცილებელია ფსიქოლოგიური მომზადების ელემენტის ჩართულობა, ფსიქოლოგიური მომზადება კი სკოლის მერხიდან უნდა დაიწყოს, რაც ჯამში მოგვცემს ეფექტურ პროცედურებს, რომლებშიც კარგად იქნება გათვითცნობიერებული მოსახლეობა. საომარი მოქმედებების დროს მოსახლეობისთვის ყველაზე დიდ საფრთხეს წარმოადგენს არაპირდაპირი და საჰაერო იერიშები,

მასობრივი განადგურების იარაღის გამოყენება, რომლის საწინააღმდეგო მოქმედებებისთვის მოსახლეობა უნდა იყოს ფსიქოლოგიურად მომზადებული და საჭირო სამოქმედო პროცედურებში გარკვეული. ამისათვის საჭიროა ეროვნული და ტოტალური თავდაცვის სქემით ამოქმედდეს ერთიანი სამოქალაქო თავდაცვის გეგმა, უწყებათაშორისი თანამშრომლობის ფარგლებში ადგილობრივი თვითმართველობის აქტიური ჩართულობით მიღწეულ იქნეს სამოქალაქო თავდაცვის მაღალი დონე.

მიწისქვეშა ნაგებობები არაპირდაპირი იერიშის დროს საუკეთესო დაცვის საშუალებაა. ესენია დედაქალაქში არსებული მიწისქვეშა ნაგებობები, როგორცაა მეტროს მოქმედი გვირაბები და სადგურები, მნიშვნელოვანია მეტროსთვის განსაზღვრული მიწისქვეშა ნაგებობების მოვლა და მომზადება. საცხოვრებელი კორპუსების მშენებლობის დროს მშენებელმა სასურველია გაითვალისწინოს ორ- და სამდონიანი მიწისქვეშა ნაგებობა, რომელიც ამავდროულად გამოყენებული იქნება ავტომატების სადგომად, ასევე სამოქალაქო თავდაცვის და სამხედრო დანიშნულების ობიექტად. აუცილებელია საგანგაშო სიგნალის შეტყობინების სისტემის შემუშავება, რომელიც მოსახლეობას გააფრთხილებს რასახის საფრთხეებია მოსალოდნელი, რის შემდეგაც

განხორციელდება საჭირო ღონისძიებები. ასევე მოსამზადებელია საოპერაციო თეატრიდან მშვიდობიანი მოსახლეობის გამოყვანის გეგმა.

პირადი შემადგენლობის და მოქმედი ქვედანაყოფების მომზადება. პირადი შემადგენლობის მომზადება ყოველდღიური პროცესია მოქმედი სამხედრო ქვედანაყოფებისთვის, საინჟინრო ქვედანაყოფის მომზადება კი უფრო ხანგრძლივ დროს და მეტ რესურსს მოითხოვს. პირველ ეტაპზე აუცილებელია ქვეითი ჯარისკაცის მომზადება ინდივიდუალურ დონეზე და შემდეგ მისი მომზადება როგორც ინჟინერისა. საბრძოლო მომზადება, რომელიც შეიძლება დავეყთ ინდივიდუალურ და კოლექტიურ მომზადებად ერთობლივი შეთანხმებული პროცესია. ასევე საინჟინრო დოქტრინების მომზადება, რომელიც თავსებადი იქნება NATO-ს დოქტრინებთან და მორგებული იქნება ეროვნულ ინტერესებსა და შესაძლებლობებს.

ინდივიდუალური მომზადება – სამხედრო ინჟინრის მომზადება სპეციალობის მიხედვით. სამხედრო სასწავლებლებთან ერთად აუცილებელია უწყებათაშორისი თანამშრომლობა, სამხედრო მოსამსახურეების გადამზადება უნდა ხდებოდეს პროფესიულ სასწავლებლებში შესაბამისი სპეციალობების მიხედვით.

რაც შეეხება საინჟინრო ოფიცრის მომზადებას, აქ კარგი იქნება ისრაელის მოდელის ნაწილობრივ გამოყენება, რადგან სამხედრო საინჟინრო ოფიცერს უნდა ჰქონდეს ინჟინრის განათლება. ისრაელის მოდელის მიხედვით, უმაღლესი სასწავლებლის სტუდენტებს, რომლებიც უკვე იყვნენ სავალდებულო სამხედრო სამსახურში, უფორმდებათ ხელშეკრულება, რომლის მიხედვით საზაფხულო არდადეგე-

ბზე აღნიშნული სტუდენტები სავსე შეკრებების დროს გადიან საწყის საბრძოლო მომზადებას, ხოლო უნივერსიტეტის დამთავრების შემდეგ სამხედრო სასწავლებელში – სამხედრო ოფიცრებად მომზადებას. აღნიშნული მოდელი საშუალებას იძლევა მომზადდეს ვიწრო სპეციალობის სამხედრო ოფიცერი. საინჟინრო ფუნქციები მოითხოვს სხვადასხვა სპეციალობის (საგზაო ინჟინერი, მშენებელი, ელექტროინჟინერი, გეოლოგი, კარტოგრაფი და ა.შ.) სპეციალისტს. ეს მოდელი ასევე წარმატებული იქნება სხვადასხვა სამხედრო სპეციალობაზე, როგორცაა სამხედრო სამედიცინო, იურისტი და ა.შ.

საინჟინრო ოფიცრების მომზადების ერთ-ერთ ვარიანტად შესაძლებელია განვიხილოთ სამხედრო აკადემია, სადაც ამჟამად მიმდინარეობს ბაკალავრის პროგრამა. სამხედრო აკადემიაში იუნკრები სწავლობენ 4 წლის განმავლობაში და ძირითადად ეუფლებიან ჰუმანიტარული მეცნიერების სპეციალობებს. საჭიროა აკადემიაში იყოს საინჟინრო ფაკულტეტი (კათედრა). კურსის განმავლობაში იუნკერი დაუფლება საინჟინრო-სავსე და სამხედრო-საინჟინრო სპეციალობას.

რეზერვის მომზადება. რეზერვის ყოლა აუცილებელი კომპონენტია ტოტალური თავდაცვის სქემაში. დღევანდელი მდგომარეობით საქართველოში რეზერვის კონცეფციის თანახმად ორი სახის რეზერვა – აქტიური და სამობილიზაციო. აქტიური, თავის მხრივ, არის თავდაცვის ძალების, ტერიტორიული და სპეციალისტთა რეზერვები.

თავდაცვის ძალების რეზერვი უზრუნველყოფს მოქმედი ქვედანაყოფების გაძლიერებას და შევსებას

საომარი მოქმედებების დროს. საინჟინრო ქვედანაყოფების რეზერვი შეიძლება განვიხილოთ როგორც თავდაცვის ძალების რეზერვი, ისე სპეციალური რეზერვი. როგორც განვიხილეთ, საბრძოლო საინჟინრო ქვედანაყოფები უშუალოდ ერთვებიან ბრძოლაში და მათთვის რეზერვის მომზადება უნდა მოხდეს თავდაცვის ძალების რეზერვის კომპონენტიდან. მათი შევსება შესაძლებელია მოხდეს საინჟინრო ქვედანაყოფებში ნამსახური და რეზერვში გასული მოქალაქეებისგან, ასევე პროფესიული სასწავლებლის კურსდამთავრებულებისგან, რომელთაც აქვთ საბაზისო უნარი და მცირე გადამზადების შემდეგ შეძლებენ საინჟინრო ტექნიკის გამოყენებას.

სპეციალური რეზერვი უზრუნველყოფს ვიწრო სპეციალისტთა გაწვევას – კიბერუსაფრთხოების სპეციალისტი. ექიმი და ა.შ. მნიშვნელოვანია საინჟინრო მეცნიერების სპეციალისტები – ზოგადსაინჟინრო და გეოსივრციით.

დასკვნა

ამრიგად, ტოტალური თავდაცვა, რომელზეც დაფუძნებულია ქვეყნის თავდაცვისუნარიანობა და წარმოადგენს ფართო სპექტრის ღონისძიებებს, უნდა იყოს ქვეყნის თავდაცვისუნარიანობის გაძლიერების უალტერნატივო ელემენტი. საინჟინრო მეცნიერების როლი იქნება უწყებათაშორისი თანამშრომლობის ერთ-ერთი დამაკავშირებელი რგოლი, რის შედეგადაც მიიღწევა მთავარი მიზანი და ქვეყანა გადავა ტოტალური თავდაცვის სქემაზე და უზრუნველყოფს ქვეყნის თავდაცვისუნარიანობის გაძლიერებას.

ლიტერატურა

1. Medzmariashvili E. Fundamentals of Georgian military engineering doctrine. Tbilisi. 2006. (In Georgian).
 2. The Constitution of Georgia. Chapter 8, Article 70. (In Georgian).
 3. Lanchava O., Prangishvili A., Bochorishvili N. Life safety - Emergency management and civil defense. Tbilisi. 2011. (In Georgian).
 4. URL: <https://idfi.ge/ge/information-about-war-between-russia-georgia-in-august-2008> (In Georgian).
 5. Threat Assessment Document for 2010-2013. Tbilisi. 2010. (In Georgian).
 6. The National Military Strategy of Georgia. Tbilisi. 2014. (In Georgian).
-

UDC 623.93

SCOPUS CODE 2201

<https://doi.org/10.36073/1512-0996-2020-4-122-130>

The role of military engineering science in total defense

Irakli Buishvili

Department of Civil and Industrial Construction, Georgian Technical University, 68^b
M. Kostava str., 0160 Tbilisi, Georgia
E-mail: ibuishvili@mod.gov.ge

Reviewers:

E. Medzmariashvili, General Major, Professor Faculty of Civil Engineering, GTU

E-mail: e.medzmariashvili@gtu.ge

T. Shubladze, General Major, Doctor of History

E-mail: shubladze.tengiz@gmail.com

Abstract. The introduction of the article briefly discusses the current situation of Georgia against the background of geopolitical events in the region. There are underlined the actions of the adversary in the occupied regions after the 2008 August war and the urgent need of "total defense" against the background of today's threats and challenges.

The main part of the article discusses the elements of total defense, which are presented in the diagram. The Georgian model of total self-defense should consist of military, civilian and institutional defense components that depend on economic and psychological factors. Special attention is paid to the components of military defense, as well as on the role of military engineering science.

While discussing the elements of military defense, the priorities of preparing Georgian territories, the need of preparation of military and civilian facilities, as well as training of personnel and reserves are emphasized.

Key words: Civil defense; hybrid warfare; military defense; preparations for war; total self-defense.

UDC 623.93

SCOPUS CODE 2201

<https://doi.org/10.36073/1512-0996-2020-4-122-130>

Роль военно-инженерной науки в тотальной обороне

Иракли Буишвили Департамент гражданского и промышленного строительства имени Агули Сохадзе, Грузинский технический университет, Грузия, 0160, Тбилиси, ул. М. Костава, 68^ა
E-mail: ibuishvili@mod.gov.ge

Рецензенты:

Э. Медзмариашвили, генерал-майор, профессор строительного факультета ГТУ

E-mail: e.medzmariashvili@gtu.ge

Т. Шубладзе, генерал-майор, доктор исторических наук

E-mail: shubladze.tengiz@gmail.com

Аннотация. На фоне геополитических событий в регионе важно нынешнее положение Грузии, а также действия противника на оккупированных территориях после августовской войны 2008 года и необходимость «тотальной самообороны» исходя из существующей опасности и вызовов.

В статье компоненты «тотальной самообороны» представлены в виде схемы. Грузинская модель «тотальной самообороны» должна состоять из военных, гражданских и институциональных компонентов обороны, которые зависят от экономических и психологических факторов. Больше внимание акцентировано на компоненты военной обороны, а также на роль военно-инженерной науки.

При рассмотрении составляющих военной обороны выделены приоритеты подготовки территории страны, отмечена необходимость подготовки соответствующих военных и гражданских сооружений, а также необходимость подготовки личного состава и резерва.

Ключевые слова: военная оборона; гибридная война; гражданская оборона; подготовка к войне; тотальная самооборона.

განხილვის თარიღი 19.05.2020

შემოსვლის თარიღი 08.06.2020

ხელმოწერილია დასაბეჭდად 15.12.2020